

**Kristina Háfoss
Hervør Pálsdóttir
Björt Samuelsen
Høgni Hoydal
Sirið Stenberg
Beinta Løwe Jacobsen**

Løgtingið

Løgtingsmál nr. 64/2019: Uppskot til samtyktar um at javnseta kvinnur og menn, tá umræður allar tryggingar og pensjónir í Føroyum

Uppskot til Samtyktar

Løgtingið heitir á landsstýrið um at skipa so fyri, at kvinnur og menn verða javnsett, tá umræður allar tryggingar og pensjónir í Føroyum, og um neyðugt at fyrireika og leggja fram lógaruppskot, fyri at javnseta kvinnur og menn, tá umræður allar tryggingar og pensjónir í Føroyum.

Viðmerkingar

Kvinnur og menn eiga at verða javnsett - eisini tá umræður tryggingar og pensjónir í Føroyum.

Vit hava javnstøðulóg í Føroyum, ið skal tryggja, at munur ikki verður framdur í mun til, um tú ert kvinna ella maður.

Grein 2 í lógini ásetur: *"Ikki er loyvt – hvørki beinleiðis ella óbeinleiðis – at gera mismun á fólki vegna kyni."*

Tá umræður tryggingar og pensjónir hevur siðvenja tó ikki verið at taka fult atlit til javnstøðulógina.

ES dómstólurin (EU Court of Justice) staðfesti eisini í 2011, at munur ikki má gerast á kynum, tá umræður tryggingar – undir hesum lívrentutryggingar. Verður munur gjørdur, verður hetta mettt at vera brot á ES reglurnar um grundleggjandi rættindi hjá borgarum.

Síðan hesa avgerð eru kvinnur og menn javnsett í mun til tryggingar og pensjónir í flest øllum europeiskum londum.

Í Føroyum er stóðan ein onnur. Her velja pensjónsfeløgini, tá umræður privatar lívrentutryggingar, at gera mun á útgjaldinum til kvinnur og menn, vísandi til, at kvinnur í miðal liva longur enn menn.

Rinda ein kvinna og ein maður somu upphædd inn til pensjón, sum er tengd at lívrentutrygging við útgjald, fær føroyski maðurin um 13% hægri mánaðarligt pensjónsútgjald.

Afturat hesum kemur, at pensjónsuppsparingin hjá kvinnum í miðal er lægri, og at lønarinntøkan í miðal er lægri. Tí eru kvinnur verri fyri fíggjarliga, enn menn, tá tær røkka pensjónsaldri.

Tá umræður aðrar pensjónir í Føroyum verður munur ikki gjørdur á kvinnum og monnum.

Nevnast kunnu útgjald av Fólkapensjón, Samhaldsfasta (AMEG) og tænastrámannapensjón.

Í ávísan mun verður eisini gjørdur munur á kvinnum og monnum tá umræður ávísar tryggingar. Hetta er galdandi um teknaðar verða stórar óarbeiðsførstryggingar ella lívstryggingar, ið eru persónligar. Er talan um bólkatryggingar verður munur ikki gjørdur.

Fyri flestu tryggingar verður munur tó ikki gjørdur á kvinnum og monnum.

Nevnast kunnu eitt nú akfarstryggingar, har kvinnur hava væl færri skaðar enn menn, men hóast hetta, so rinda bæði kvinnur og menn tað sama fyri akfarstrygging og fáa sama útgjald í mun til skaða.

Samanumtikið er bæði rætt og neyðugt, at kvinnur og menn verða javnsett tá umræður tryggingar og pensjón í Føroyum.

Besta loysnin var, um tryggingar- og pensjónsfeløgini sjálvi tóku stig til at rætta verandi støðu, og javnseta kvinnur og menn.

Um hetta ikki letur seg gera, uttan so, at lógarbroyting verður framd, so eigur landsstýrið at leggja fyri Løgtingið neyðugar lógarbroytingar.

Tí verður hetta uppskot til samtyktar lagt fyri Løgtingið.

Á Løgtingi, 11. februar 2020

Kristina Háfoss

Hervør Pálsdóttir

Bjørt Samuelson

Høgni Hoydal

Sirið Stenberg

Beinta Løwe
Jacobsen